

470

**NARIADENIE VLÁDY
Slovenskej republiky**

z 5. novembra 2003,

**ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 159/2001 Z. z.
o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách
pri používaní pracovných prostriedkov**

Vláda Slovenskej republiky podľa § 16 ods. 1 písm. b) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 330/1996 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení zákona č. 158/2001 Z. z. a podľa § 2 ods. 1 písm. e) zákona č. 19/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú podmienky vydávania aproximačných nariadení vlády Slovenskej republiky nariaďuje:

Čl. I

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 159/2001 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov sa mení a dopĺňa takto:

1. Za § 8 sa vkladá § 8a, ktorý znie:

„§ 8a

Týmto nariadením sa transponujú právne akty Európskych spoločenstiev uvedené v prílohe č. 3.“

2. Za § 9 sa vkladajú § 9a a 9b, ktoré vrátane nadpisu znejú:

„§ 9a

Zamestnávateľ zabezpečí používanie pracovných prostriedkov pri dočasných prácach vo výške podľa prílohy č. 1 bodu 5 najneskôr do 19. júla 2006.

§ 9b

Zrušovacie ustanovenie

Zrušuje sa vyhláška Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 19/1991 Zb. o pracovnom uplatnení a hmotnom zabezpečení pracovníkov v baníctve dlhodobo nespôsobilých na doterajšiu prácu v znení zákona č. 235/1992 Zb.“

3. Príloha č. 1 sa dopĺňa bodom 5, ktorý vrátane nadpisu znie:

„5. Podrobnosti o požiadavkách na používanie pracovného prostriedku pri dočasnej práci vo výške

5.1. Všeobecné zásady

- 5.1.1. Ak sa podľa osobitného predpisu³⁾ a § 3 ods. 1 a 2 tohto nariadenia dočasná práca vo výške nemôže vykonávať bezpečne a vo vhodných ergonomických podmienkach z vhodnej plochy, musia sa vybrať najvhodnejšie pracovné prostriedky na zaistenie a zachovanie bezpečných pracovných podmienok. Kolektívne ochranné opatrenia musia mať prednosť pred individuálnymi ochrannými opatreniami. Rozmery pracovných prostriedkov musia byť primerané charakteru práce, ktorá sa má vykonať, predpokladanému zaťaženiu a musia umožňovať bezpečný pohyb. Najvhodnejší prostriedok na prístup na dočasné pracoviská vo výške sa musí vybrať podľa frekvencie jeho používania, podľa výšky, ktorá sa má dosiahnuť, a podľa dĺžky používania. Vybraný prostriedok musí umožňovať evakuáciu v prípade bezprostredného nebezpečenstva. Pohyb prístupovými prostriedkami ktorýmkoľvek smerom z podláh, plošín alebo lávok nesmie viesť k vzniku nijakého ďalšieho rizika pádu.
- 5.1.2. Rebríky sa môžu používať ako pracovné stanovišťa na prácu vo výške len za okolností, za ktorých vzhľadom na bod 5.1.1. nie je odôvodnené používanie iných, bezpečnejších pracovných prostriedkov z dôvodu nízkej miery rizika a krátkeho času používania, alebo takých charakteristík miesta, ktoré zamestnávateľ nemôže zmeniť.
- 5.1.3. Prístup na lane a polohovacia technika sa môžu používať len za okolností, keď z posúdenia rizika vyplýva, že daná práca sa môže vykonať, a keď nie je odôvodnené používanie iného, bezpečnejšieho pracovného prostriedku. Na základe posúdenia rizika a v závislosti najmä od dĺžky trvania práce a ergonomických obmedzení musí sa zabezpečiť sedačka s primeraným príslušenstvom.
- 5.1.4. V závislosti od typu pracovného prostriedku vybraného podľa bodov 5.1.2. a 5.1.3. sa musia určiť primerané opatrenia na minimalizovanie rizík pre zamestnancov používajúcich tieto prostriedky. Ak je to potrebné, musí sa zabezpečiť namontovanie ochranných zariadení, aby sa predišlo pádu z výšky. Ochranné zariadenia musia byť primerane usporiadané a dostatočne pevné, aby zabránili alebo

zastavili pád z výšky, a ak je to možné, aby vylúčili zranenie zamestnancov. Kolektívne ochranné zariadenie na predchádzanie pádom sa môže prerušiť len v miestach prístupu k rebríkom alebo ku schodištam.

5.1.5. Ak si vykonanie špecifickej činnosti vyžaduje, aby sa dočasne odstránilo kolektívne ochranné zariadenie na predchádzanie pádom, musia sa prijať účinné náhradné bezpečnostné opatrenia. Činnosť sa nemôže vykonať, kým sa takéto opatrenia neprijmú. Ak sa daná činnosť úplne alebo dočasne dokončí, kolektívne ochranné zariadenie na predchádzanie pádom sa musí znova namontovať.

5.1.6. Dočasná práca vo výške sa môže vykonávať len vtedy, keď poveternostné podmienky neohrozujú bezpečnosť a zdravie zamestnancov.

5.2. Osobitné požiadavky na používanie rebríkov

5.2.1. Rebríky musia byť umiestnené tak, aby sa zabezpečila ich stabilita počas používania. Prenosné rebríky musia byť postavené na stabilnom, pevnom, nepohyblivom podklade primeranej veľkosti tak, aby priečky rebríka boli vodorovné.

Závesné rebríky musia byť pripevnené bezpečným spôsobom a s výnimkou lanových rebríkov tak, aby sa zamedzilo ich posunutiu a rozkolísaniu.

5.2.2. Počas používania prenosných rebríkov sa musí zamedziť pošmyknutiu pätiiek tým, že sa postrannice zaistia na ich dolných alebo horných koncoch, alebo v ich blízkosti akýmkoľvek protišmykovým prostriedkom alebo akýmkoľvek iným zabezpečením s rovnakým účinkom. Rebríky používané na prístup musia byť také dlhé, aby dostatočne presahovali prístupovú plošinu, ak sa neprijali iné opatrenia na zabezpečenie ich pevného zachytenia. Skladacie rebríky a výsuvné rebríky sa musia používať tak, aby sa zabránilo pohybu jednotlivých častí. Mobilné rebríky sa musia zabezpečiť proti pohybu skôr, ako na ne zamestnanec vystúpi.

5.2.3. Rebríky sa musia používať tak, aby zamestnanci mohli kedykoľvek bezpečne stáť a bezpečne sa držať. Ak sa má po rebríku nosiť náklad, nesmie to brániť bezpečnému pridržaniu sa rukami.

5.3. Osobitné požiadavky na používanie lešenia

5.3.1. Ak nie je k dispozícii statický výpočet pre vybrané lešenie alebo ak tento výpočet neobsahuje zamýšľané konštrukčné úpravy, musia sa vypracovať výpočty pevnosti a stability, ak nie je lešenie zmontované v súlade so všeobecne uznávaným normovaným usporiadaním.

5.3.2. V závislosti od zložitosti zvoleného lešenia plán montáže, používania a demontáže, ktorý môže byť vo forme štandardného plánu doplneného o nevyhnutnosti súvisiace s osobitnými podrobnosťami tohto lešenia, musí vypracovať zodpovedná osoba.

5.3.3. Pošmyknutiu oporných častí lešenia sa musí predchádzať tým, že sa pripevnia k nosnej ploche alebo sa zabezpečia protišmykovým prostriedkom alebo akýmkoľvek iným prostriedkom s rovnakým účinkom a zaťažaná plocha musí mať dostatočnú nosnosť. Musí byť zabezpečená stabilita lešenia. Náhodnému pohybu pojazdného lešenia počas práce vo výške sa musí predchádzať vhodným zabezpečením.

5.3.4. Rozmery, tvar a usporiadanie podlahy lešenia musia byť primerané povahe práce, ktorá sa má vykonať, musia vyhovovať predpokladanému zaťaženiu a umožňovať bezpečnú prácu a pohyb. Podlahy lešenia sa musia montovať tak, aby sa ich časti pri bežnom používaní neposúvali. Medzi časťami podlahy a zvislým kolektívnym ochranným zariadením na zabránenie pádu nesmú byť nijaké nebezpečné medzery.

5.3.5. Ak určité časti lešenia nie sú pripravené na používanie, napríklad počas montáže, demontáže alebo úprav, musia sa zabezpečiť bezpečnostným označením podľa osobitného predpisu⁴⁾ a musia sa primerane fyzicky ohraničiť, aby sa zabránilo vstupu do nebezpečného priestoru.

5.3.6. Lešenie sa môže montovať, demontovať alebo podstatne upravovať len pod dohľadom zodpovednej osoby a túto činnosť môžu vykonávať len odborne spôsobilí zamestnanci, ktorí absolvovali primerané a špecializované školenie na predpokladané činnosti a so zreteľom na osobitné nebezpečenstvá podľa § 7 tohto nariadenia zamerané najmä na

a) pochopenie plánu na montáž, demontáž alebo úpravu daného lešenia,

b) bezpečnosť počas montáže, demontáže alebo úpravy daného lešenia,

c) opatrenia na predchádzanie riziku pádu osôb alebo predmetov,

d) bezpečnostné opatrenia v prípade zmeny poveternostných podmienok, ktoré by mohli nepriaznivo ovplyvniť bezpečnosť daného lešenia,

e) prípustné zaťaženie,

f) akékoľvek iné riziká vyplývajúce z činností pri montáži, demontáži alebo úprave lešenia.

Zodpovedná osoba a zamestnanci, ktorých sa to týka, musia mať k dispozícii plán montáže a demontáže podľa bodu 5.3.2. vrátane ďalších pokynov, ktoré môže plán obsahovať.

⁴⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 444/2001 Z. z. o požiadavkách na používanie označenia, symbolov a signálov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

5.4. Osobitné požiadavky na používanie prístupu po lane a polohovacích techník

Používanie prístupu po lane a polohovacích techník musí byť v súlade s týmito podmienkami:

- a) systém sa musí skladať najmenej z dvoch samostatne ukotvených lán, pričom jedno slúži na výstup, zostup a podporu (pracovné lano) a druhé ako zabezpečovací prostriedok (bezpečnostné lano),
 - b) zamestnanci musia dostať a používať vhodný bezpečnostný výstroj, ktorého prostredníctvom musia byť spojení s bezpečnostným lanom,
 - c) pracovné lano musí byť vybavené bezpečnostnými prostriedkami na výstup a zostup a samouzamykacím systémom, aby sa predišlo pádu používateľa, ak by stratil kontrolu nad svojim pohybom; bezpečnostné lano musí byť vybavené pohyblivým zachytávacím systémom na predchádzanie pádom, ktorý sa prispôbuje pohybu používateľa,
 - d) nástroje a ostatné príslušenstvo, ktoré má zamestnanec používať, musia byť pripevnené na bezpečnostný výstroj alebo sedadlo, alebo na iné vhodné prostriedky,
 - e) práca musí byť vhodne naplánovaná a je potrebné zabezpečiť dozor, aby sa zamestnancovi mohla v prípade potreby poskytnúť okamžitá pomoc,
 - f) zamestnanci, ktorých sa to týka, musia byť primerane odborne a preukázateľne vyškolení na predpokladané činnosti podľa § 7 tohto nariadenia, najmä na záchranné postupy.
- Za výnimočných okolností, ak by so zreteľom na posúdenie rizík používanie druhého lana malo za následok, že práca by bola nebezpečnejšia, môže sa povoliť používanie jedného lana za predpokladu, že sa prijali vhodné opatrenia na zaistenie bezpečnosti v súlade s požiadavkami osobitných predpisov.“.

4. Za prílohu č. 2 sa vkladá príloha č. 3, ktorá vráta-
ne nadpisu znie:

**„Príloha č. 3
k nariadeniu vlády č. 159/2001 Z. z.**

ZOZNAM TRANSPONOVANÝCH PRÁVNÝCH AKTOV

Týmto nariadením vlády sa transponujú tieto právne akty Európskych spoločenstiev:

1. Smernica Rady 89/655/EHS z 30. novembra 1989 o minimálnych požiadavkách na bezpečnosť a ochranu zdravia pri používaní pracovných prostriedkov pracovníkmi pri práci (druhá samostatná smernica v zmysle článku 16 (1) smernice 89/391/EHS) v znení smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/45/ES z 27. júna 2001.
2. Preklady týchto smerníc sa nachádzajú v Centrálnej prekladateľskej jednotke sekcie Inštitút pre aproximáciu práva Úradu vlády Slovenskej republiky.“.

Čl. II

Toto nariadenie nadobúda účinnosť 1. decembra 2003.

Mikuláš Dzurinda v. r.